

Přečti si pozorně ukázkou z knihy Tove Janssonové *Neviditelné dítě a jiné příběhy*, připravenou podle překladu Libora Štukavce (vydal Albatros v roce 1997). Potom odpověz na otázky testu, které najdeš na dalším listu. Označení řádků (a až v) si zatím nevšímej.

- a Drak seděl na kávovém stolku vedle Šňupálkova šálku a lízal si tlapky. Kromě
- b Šňupálka už všechny kouzl, a když se zlobil, pokaždé vypálil v něčem díрку.
- c „Ten je tak kouzelný!“ pravila slečna Ferka. „Jak se jmenuje?“
- d „Nijak zvlášť,“ zabručel Muminek. „Je to jenom drak.“
- e Nechal svou tlapku opatrně lézt po ubruse, až se dotkla jedné drakovy
- f pozlacené nožky. Drak okamžitě vyletěl, zasyčel a vychrlil obláček čmoudu.
- g Pak se přestěhoval blíž k Šňupálkovi a očichal jeho dýmku. A tam, kde seděl, se
- h na ubruse objevila kulatá hnědá dířka.
- i „Zajímalo by mě, jestli dovede vypálit dířku i v ubruse z voskovaného plátna,“
- j řekla Muminkova maminka.
- k „Pochopitelně,“ prohlásila malá Mia. „Jen co trochu povyroste, vypálí celý dům,
- l to se budete všichni divit!“
- m Popadla jeden koláč, ale drak po ní jako malá zlatá fúrie okamžitě skočil a kouzl
- n ji do tlapky.
- o „Ty satanáši!“ vykřikla Mia a plácla draka ubrouskem.
- p Muminek ji zhurta okřikl: „Drak za to nemůže! Myslel si, že chceš sníst
- q mouchu, co na koláči seděla.“
- r „Mám tě už s tvým drakem plné zuby!“ zakřičela Mia, kterou to pěkně bolelo.
- s „Ostatně není tvůj, je Šňupálkův, vždyť má rád jenom jeho!“
- t Chvilku panovalo ticho. Potom drak vzlétl Šňupálkovi na rameno, všemi šesti
- u tlapkami se tam přichytil a předl jako šicí stroj. Šňupálek vzal zvířátko do prstů,
- v strčil ho pod dečku od kávové konvičky a odešel.

A Vyjmenuj všechny, o kterých se v ukázce říká, že mají tlapky. (Neříká se to například o slečně Ferce.)

B Z čeho v ukázce bychom mohli usoudit, že drak měl Šňupálka rád? Jeden takový důvod ukazuje VZOR. Napiš tři jiné (další) důvody.

VZOR: Mia říká, že drak je Šňupálkův a má rád jenom jeho.

Důvod 1: _____

Důvod 2: _____

Důvod 3: _____

C Dělal drak v ukázce něco, co umí také pes nebo kočka? Napiš všechny takové drakovy činnosti.

D Má Šňupálek tlapky? Napiš, co si o tom myslíš, a proč.

Šňupálek _____ tlapky. Myslím si to, protože _____

E Jedna postava v ukázce sýčkovala, malovala čerta na zed', a přivolávala tak neštěstí. Jinými slovy se dá také říct, že měla zbytečné obavy z budoucích potíží a strašila jimi ostatní. Kdo to byl a na kterých řádcích se o tom píše?

Byl(a) to _____. Píše se o tom na řádcích _____.

F Byl drak mohutnější než Šňupálek, anebo spíš drobnější? Odpověz na otázku a opiš z ukázky to místo, o které svou odpověď opíráš.

Drak byl _____ než Šňupálek. V ukázce se totiž píše: _____

Ukázka úloh dovednostního testu

Matematika – 5. a 6. ročník

Aleš, Bert, Cyril a Dan dostali k Vánocům stejnou stavebnici **PLUTO** – každý jednu. Stavebnice má dřevěné díly různých tvarů a velikostí. Každý chlapec z ní něco postavil a potom zapsal, kolik kterých dílů na stavbu použil. Tyto informace obsahuje následující tabulka.

V jejím prvním sloupci je seznam šesti dílů stavebnice – **kvádry, mosty a válce** mají vždy **dvě velikosti** (jsou buď dlouhé, nebo krátké). Ve druhém sloupci tabulky je uvedena hmotnost jednoho kusu v gramech. V Alešově, Bertově, Cyrilově a Danově sloupci je potom uvedeno, kolik kusů příslušného dílu každý chlapec použil na svou stavbu.

Například Aleš použil 16 kvádrů dlouhých – tedy nejvíce ze všech chlapců. Cyril použil kvádrů dlouhých jen 5, ze všech chlapců nejméně. Z tabulky se nedozvíme, kolik kvádrů dlouhých obsahuje stavebnice přesně. Musí jich však být alespoň 16, protože stavebnice všech chlapců jsou stejné.

název dílu stavebnice	hmotnost jednoho kusu (g)	kolik kusů příslušného dílu použil			
		Aleš	Bert	Cyril	Dan
1. kvádr dlouhý	60	16	10	5	10
2. kvádr krátký	30	9	12	15	6
3. most dlouhý	52	2	8	8	4
4. most krátký	26	16	12	10	18
5. válec dlouhý	48	4	6	6	4
6. válec krátký	24	15	4	6	9

A Jaká je celková hmotnost všech kvádrů, které na svou stavbu použil Cyril?
(správné hodnoty doplň do všech tří řádků – nejen do posledního.)

celková hmotnost jeho kvádrů dlouhých _____ gramů

celková hmotnost jeho kvádrů krátkých _____ gramů

celková hmotnost všech jeho kvádrů _____ gramů

B Zuzana si povšimla, že Aleš s Bertem dohromady použili stejný počet kvádrů krátkých jako Cyril s Danem dohromady. Pro které další díly stavebnice to také platí?
(Uveď všechny další díly, kterých Aleš s Bertem použili stejný počet jako Cyril s Danem.)

C Zuzana stavebnici vůbec nezná, ale uvědomila si, že hmotnost stavebnice musí být alespoň tak velká jako hmotnost stavby kteréhokoliv chlapce. Proto tvrdí, že hmotnost celé stavebnice **PLUTO** (všech kusů v jedné stavebnici dohromady) je větší než 2 kilogramy. Co si o tom myslíš ty: Je hmotnost celé stavebnice **PLUTO** větší než 2 kilogramy, anebo není? (Rozhodni na základě výpočtu. Srozumitelně vysvětli svůj postup.)

Hmotnost stavebnice _____ větší než 2 kg. Vysvětlení postupu: _____

Ukázka úloh dovednostního testu

Český jazyk – 9. a 10. ročník

Proslulý německý středověký šprýmař Till Eulenspiegel žil v první polovině 14. století. Jeho kousky se staly námětem řady příběhů, které si lidé vyprávěli pro pobavení. Enšpígl, jak mu říkáme u nás, si v nich obvykle utahuje z lidí, na něž při svých toukách narazí. Nejčastějším terčem jeho žertů jsou namyšlení měšťané – hlavně hostinští, urození lidé a duchovní. Jen velmi zřídka někdo přechytračí i rošťáka samého.

Už padesát let po vytištění Gutenbergovy Bible, tedy před téměř 500 lety, vyšla Enšpíglůva dobrodružství poprvé tiskem jako lidová četba. Od té doby byla přeložena do většiny evropských jazyků a mnohokrát přepracována. Velmi rozšířená je například verze belgického spisovatele Charlese de Costera. Vykutálený dareba Till inspiroval rovněž dva významné české umělce Jiřího Koláře a Josefa Hiršala. Z jejich knihy Enšpígl jsme po drobných úpravách převzali jeden příběh.

Přečti si ho pozorně a potom se zabývej testovými úlohami na další straně. Označení řádků (1 až 22) si zatím nevšímej. K ukázce se samozřejmě můžeš kdykoli vrátet.

- 1 (...) Brzy na jaře, sotva se začaly nalévat pupence, ženil se jeden mladý švec
2 a bral si za ženu bohatou starou babku. Aby se svatba jaksepatří vydařila a
3 nechyběl smích, pozvali Enšpígla.
4 Při obřadech ani za stolem nebylo vidět, jak je nevěsta stará, neboť ji
5 ženské zahalily do závoje, že jí ani nos nekoukal.
6 Po hostině, za kterou by se nemusel stydět ani kníže pán, vsedl Enšpígl se
7 štědrá odměnou v měšci na svého koně a vracel se domů.
8 Za honosným stavením tekla strouha a u ní seděla stará babička a máčela si
9 nohy ve vodě. Byla to nevěsta, kterou tlačily nové střevíce, a tak si šla trochu
10 vykoupat nohy. Ale Enšpígl ji nepoznal. Jak pelášil kolem strouhy, kůň
11 vyhazoval a Enšpíglůvi spadl opasek i s měšcem. Protože se mu z vína točila
12 hlava, všiml si toho až za městečkem. Okamžitě obrátil koně a klusal zpátky.
13 Když přijel k říčce, uviděl stařenku a zeptal se:
14 „Babičko, nenašla jste měšec s penězi? Před chvílí jsem ho tady ztratil!“
15 Babka, která měšec ukryla pod sukněmi, odpověděla:
16 „Panáčku, našla jsem jeden měšec v den, kdy jsem se vdávala. Ztratil ho
17 jeden moc velký šprýmař. Nechceš ho vidět?“
18 Enšpígl se na babku zahleděl a zavrtěl hlavou:
19 „Nechci, babičko, ten už se od vaší svatby musel rozpadnout na prach a
20 popel!“
21 Stařena se zasmála bezzubými ústy a Enšpígl hledal dál. Ale hledal marně,
22 až se nakonec smířil se ztrátou a odjel.

A Petr si v ukázce přečetl, že za hostinu by se nemusel stydět ani kníže pán (řádek 6). Správně se proto domnívá, že na ševcově svatbě nešetřili. Podpoř Petrův názor dalšími dvěma přesvědčivými důvody, které najdeš v ukázce nebo je z ní vyvodíš.

Důvod 1: _____

Důvod 2: _____

B Některá ze slov šprýmař, kousek, dojít, měšec, téci a hlava mají více významů. Vyber mezi nimi dvě taková slova. Napiš každé na začátek jednoho řádku a uveď nějaké dva jeho různé významy.

Slovo 1: _____ (a) _____ (b) _____

Slovo 2: _____ (a) _____ (b) _____

C Představ si, že by o příběhu v ukázce psaly nějaké bulvární noviny. Například Blesk by nejspíš v titulku svého článku neprozdil vůbec nic o zápletce. Zato by vybral nějaký nepodstatný, ale zajímavý detail příběhu a přitažlivým způsobem by ho zdůraznil (rozvedl). Nesměl by ovšem lhát. Vymysli pro takový bulvární článek jeden titulek, který bude mít obě podtržené vlastnosti.

Titulek: _____

D Příběh by musel vypadat jinak, kdyby ho vypravoval sám Enšpígl jako historiku ze svého života. Enšpígl by například nemohl říct, že ševcova nevěsta byla stará babka (řádek 2), protože to neví. Najdi v ukázce další dva krátké úseky, ve kterých vypravěč říká něco, co Enšpígl určitě neví.

1. Enšpígl neví, že _____ Řádek: _____

2. Enšpígl neví, že _____ Řádek: _____

E Tři tečky (...) na začátku ukázky označují vypuštěnou krátkou úvodní větu, ne titulku. Věta vyjadřovala, že v tomto příběhu byla Enšpíglůva role jiná než obvykle. Navrhni, jak mohla znít. (Věta nesmí mít víc než osm slov.)

Úvodní věta: _____

F Uměl bys odmítnout nabídku babky jinými slovy? Navrhni, co má být na řádcích 19 a 20 v uvozovkách. Neměj důvod, proč Enšpígl nechce měšec vidět, ale vymysli jinou zdvořilou výmluvu. Nemluv o stavu měšce (že zchátral, shnil, sežraly ho myši ap.)!

Enšpígl se na babku zahleděl a zavrtěl hlavou: _____

Ukázka úloh dovednostního testu

Matematika – 9. a 10. ročník

Podnik *Služby městu* nabízí dva druhy nádob pro ukládání domovního odpadu a zajišťuje jejich vyprázdnění za podmínek uvedených v nabídce. Každý si může bez omezení zvolit, kolik kterých nádob bude používat. Smějí se ale plnit nanejvýš po okraj, aby se odpad při vyprázdnění nevysypal na vozovku.

Nabídka podniku Služby městu			
Druh nádoby	Objem nádoby	Cena za vyprázdnění nádoby	Doba mezi dvěma vyprázdněními nádoby
popelnice	378 dm ³	60 Kč	7 dní
kontejnery	1890 dm ³	230 Kč	7 dní

A V domě používají 6 popelnic a 1 kontejner. Těsně před vyprázdněním bývají všechny nádoby plné, jen občas v některé zbývá trochu místa. Může dům pro stejný objem odpadu použít nějakou levnější kombinaci popelnic a kontejnerů? (Odpověď odůvodni a pokud je kladná, levnější kombinaci uveď.)

Odpověď a odůvodnění: _____

Případná levnější kombinace: _____

B Podnik *Služby městu* chce, aby obyvatelé používali více kontejnerů než dnes. Popelnice ovšem zrušit nemůže, protože třeba pro rodinné domky je kontejner příliš velký. Které hodnoty uvnitř tabulky s nabídkou by podnik mohl změnit, aby dosáhl svého? Navrhní dva různé typy změn. (Napiš, co má zvětšit nebo zmenšit, ale nestarej se o velikost změn. Objemy nádob se měnit nemohou. Každý řádek bude posuzován zvlášť.)

Změna 1: _____

Změna 2: _____

C Na obrázku je závěsný odpadkový koš se dnem ve tvaru obdélníku o stranách 20 cm a 30 cm. Horní otvor má tvar čtverce o straně 30 cm, výška koše je 40 cm. Pomocí výpočtu odhadni nebo zjisti přesně, zda se odpad z deseti plných košů vejde do popelnice. (Podrobně vysvětli, jak jsi objem koše počítal nebo odhadoval, a napiš, co ti vyšlo.)

